

BERECZKI KÁROLY

Hol kezdődik a Székelyföld?

Erdélyben van – mondaná bárki. Ott kezdődik és ott végződik – állítaná mindenki, aki valamelyest is jártas Kárpát-medence etnikai földrajzában. Csakhogy! Megszepten az ember, ha netán Csallóközben kóborol. Merthogy azt véli felfedezni, hogy Dunaszerdahelyen éppen olyan éneklő méltósággal ejtik a magánhangzókat, mint Gyergyócsomafalván, vagy Kézdiszentléleken. A Pozsony melletti Egyházzellén meg egyenesen otthon érzi magát az ember, mivel nemcsak kijelentik, hogy ők bizony székelyek, hanem vasárnap este, a sportpályán tartott falunap záróakkordjaként el is énekelték becsülettel a székely himnuszt. Az öröm és vigalom helyét nyomban fölváltotta a szakmai érdeklődés. Révkomáromi történész barátaim is megerősítették, hogy a hat székely nem egyikének, az Adorján-nemnek Pozsony-ági székelyei nevezték el Csallónak azt a Duna-ágak közé szorult kis vidéket, amelyen ma még többnyire magyarul altatja gyermekét az anyja. Aztán ennek az ágnak a neve egy fővárost is kitűntetett. Ez már székely szerencsének is mondható, hiszen Pozsony mentette át a magyar királyi méltóságot, abban koronáztak több száz évig a magyar Szent Koronával, és ott ülésezett a magyar országgyűlés is. Kosuth Lajos is ebben a városban fogalmazta meg magyar szabadságos gondolatait, ide írta Országgyűlési Tudósításait. Tán ezért is ódzkodik a szlovák (!?) hivatalosság Pozsony magyar nevéől. A hagyományban több a magyar elem, mint a tót! (Vagyunk így még más felvidéki településünkkel is: a sok magyar hagyománytól reszket a tót ködmön, legszívesebben kiiktatnának bennünket a tájból, hogy ne zavarjuk a harsogóan talmi nemzetdiadalt!)

Furcsább és lélekmelegítőbb volt a burgenlandi esetem. Ausztria keleti kapujában, a Lajta mellett ma is székely mezőn kaszálnak, székely kútból isznak, ha megszomjaznak, a kocsmai pálinka neve is „székely lé”! Tréfásan „szekler” a szekér neve. Felsőőr határánál ma már büszkén írják magyarul a helységnevet, s az iskolában a rusnya labanc himnusz mellett a székely himnuszt is betéve fújják az őrségi székely-magyar gyerekek. A magyarországi Vas megyében a falusi építkezések úgy hasonlítanak egy sóvidéki, vagy Nyikó-menti falu épületeihez, mint az ikertestvérek. Egyszer Márkus Imrét, a Magyar Vasutas Szakszervezet elnökét, ízes tájszólását hallva, megkérdeztem, hogy nem a Székelyföldön született? Büszkén

válaszolta, hogy Vas megyei gyerek ő, de nagypja mindig arra tanította, hogy ők valójában nyugaton maradt székelyek!

Révkomáromban, a Duna Múzeumban állították ki azokat a késő-avar kori leleteket, amelyeket a nyolcvanas évek végén tártak föl a Hajógyár területén. Trugly Sándor múzeumőr mondotta nagy bámulatomra, hogy a kincseken látható gazdag mintatár minden darabja és mintája föllelhető a faragott székely kapukon: a tulipán, a rózsaszirm, a palmetta, az életfa kacskaringós indája és minden egyéb, lélekből fakadó szépség. A fonákján varrott ingváll mintáit ma is őrzik a csángók. Boldog emlékeztető Chatillon Anna, III. Béla királyunk neje ilyet varrt szeretett férjeura ingvallára. Mintákban őrzik a lelket és a rendet és a minta nyomon követi hordozóját, alkotóját. Ezer, kétezer, hány ezer éve?

Nos, akkor hol kezdődik a Székelyföld? Még helyesebben a székelyek földje? Balási Gábor *A székelyek nyomában* című, romantikával és kedves illúziókkal átítatott szép könyvében gyakorlatilag László Gyula kettős honfoglalásának elméletét támasztja alá. Anonymus ama állítását, hogy mi, székelyek öt évig vendégül láttuk és pihentettük Árpád honfoglaló magyarjait. Mi több: önként túszoikat adtuk és a kalandozások idején is elől harcoltunk. A komáromi „késő-avarnak” mondott tarsolylemez is igazolta, hogy az életfa tulipános motívumait úgy vitte magával a székely, mint a kardot, nyilat, csákányt, meg minden olyant, amivel magyar életet, nyelvet védett!

Hol kezdődik tehát a Székelyföld? Nem Székelykocsárdnál és nem Földvárnál, nem Gyimesbükknél, vagy Berecknél, annyi bizonyos. De Focsani-nál éppúgy, mint Pozsonynál, Bécsnél, Varsónál, Királyhelmechnél. Ez utóbbi Bodrog-közi kisváros lakói mind a mai napig büszkén állítják, hogy ők azon székelyek leszármazottai, akikről Bocskai István nagyságos fejedelem azt mondta, hogy kardjuk nélkül elvész az ország! Aztán Rákóczi szabadságos kuruc hadainak derék vitézei voltak! 48-ban pedig felük Görgey hadában, másik felük Bemnél Erdélyben páholták kutyául a labancot.

A Székelyföld tehát ott kezdődik, ahol a magyar történelem! Kicsit előtte is járunk, amikor még késő avarnak neveztek bennünket és a fránya Európa nem értette, hogy miért botokra vessük, rovással, jobbról balra az élet intelmeit, s a napi teendőket? (De szeretném, ha most, az Európai Unióban, abban a pompázatos és káprázatos elvarázsolt brüsszeli palotában valaki elmondaná a drágalátos európai honatyáknak, de a budapesti parlament folyosóin sem ártana hangoztatni, hogy mai kényelmes létüket nekünk, székelyeknek is köszönhetik. Most, amikor égetően aktuális lett a székely autonómia kérdése, időszerű lenne a román történetírás házatáján is némi rendet teremteni, hiszen köztudott, okosabb kobakokban legalábbis, hogy néhány román-török csatában a székelyek kardja döntött a győzelemről!) Székelyek nyomaira bukkansz az Őrségben, Zalában, Tolnában,

Békésben, Szolnokban, Szabolcsban, Bácskában, Muraközben és mindenütt, ahol magyarok élnek! Tudtad, kedves olvasóm, hogy Hódmezővásárhely címerében székely-magyar rovásírás van?

A tervezett és napi politikai kérdéssé előlépett székely autonómia igénylőinek is nagy kérdése: tulajdonképpen hol kezdődik a Székelyföld? Tudják ott, Brüsszelben grasszáló urak, hogy lent, a Jugoszláviához szakított-ragasztott Bánátban is tengődnek székelyek? Egyikükkel, Székelykevéről, nemrégiben találkoztam Bátaszéken. Kérve kért, hogy „otthon” a Székelyföldön jusson majd eszembe és adjam át az üzenetét minden erdélyi székelynek. Nos, a székelykeveiek nem Erdélyből mentek oda, mindig is ott éltek, Bánátban, tán a honfoglalás óta. Valamelyik honfoglaló vezérünk testőrei lehettek. Az európai ostobaság sodorta őket szerb főhatóság alá és pusztulnak is rendesen, ahogyan az a magyargyűlölők nagykönyvében írva vagon. Ismerősöm néha átruccan Bátaszékre, vagy Bonyhádra, ismerkedni a Bukovinából odaráncigált székelyekkel. Amikor aztán békésen poharazgatva, székely emlékeket dédelgetnek, fölfakad a lélek fohásza: „Érted élünk csodaszép országunk, / És ha kell érted halunk!” Az ezeréves örök refrén mindig ez: „Esküszünk, mi székelyek!”

